

14 ta' Marzu, 1988

Imhallfin: -

S.T.O. Hugh W. Harding B.A., LL.D., F.S.A., F.R.Hist.S.
- President

Onor. Carmelo Scicluna LL.D.

Onor. Carmelo A. Agius B.A., LL.D.

Edwin Mirabelli bhala rappreżentant tas-soċjetà "Mediterranean Survey Bureau Ltd"

versus

James Gollcher u Karl Gollcher għan-nom u in rappreżentanza tas-soċjetà *O.F. Gollcher & Sons Ltd.*, u dina bhala aġent tal-vapur *LARCH* u Godwin Abela u William Scicluna għan-nom u in rappreżentanza ta' "The Cargo Handling Co. Ltd."

**Ċitazzjoni - Skritturi - Korrezzjoni fl-Iskritturi u Atti
Ġudizzjarji - Danni**

L-attur fittex għal danni konsistenti minn short delivery. Huwa aġixxa bhala "recovery agent" ta' l-assikurazzjoni. Gie eċċepit minn wahda mis-soċjetajiet konvenuti illi l-attur ma kellux relazzjoni ġuridika u l-ewwel Qorti lliberat lil wahda mill-konvenuti mill-osservanza tal-ġudizzju.

Kemm quddiem l-ewwel Qorti kif ukoll fil-Qorti ta' l-Appell, giet investita l-kwistjoni tal-poteri tal-Qorti biex tagħti korrezzjoni a tenur ta' l-art. 174 tal-Kodiċi tal-Proċedura. Tul is-snin dan l-artikolu kif gie originalment ippromulgat u kif sussegwentement emendat serva u gie użat mill-Qrati tagħna biex jiġu evitati duplicità ta' kawzi u biex jiġi evitat dak il-formalizmu rigoruż li hafna drabi kien iwassal għal biex jiġi stultifikat il-kunċett ta'

ġustizzja. Però ma wassal qatt u ma ġie qatt użat mill-Qrati tagħna biex tiġi stutifikata l-istess liġi li testwalment tipprojbixxi kull korrezzjoni li tkun talvolta tbidel is-sustanza ta' l-azzjoni jew ta' l-eċċezzjoni.

Il-Qorti ta' l-Appell ikkonfermat is-sentenza ta' l-ewwel Qorti.

Il-Qorti: —

Rat iċ-ċitazzjoni pprezentata fil-Qorti tal-Kummerċ li biha l-attur wara li ppremetta li d-Dipartiment tat-Trade importa f'Malta 4000 xkejjer (*bags*) ross, ammontanti għal 200 tunnellata, skond il-polza Dok. A fuq il-vapur *LARCH* li wasal Malta fit-30 ta' Mejju, 1981; li meta l-merkanzija ġiet ikkunsenjata kien hemm nuqqas ta' 24 xkora kif jirriżulta mill-ittra tal-*Cargo Handling Ltd.*, (Dok. B); u li rriżulta wkoll li mill-ammont ikkunsenjat kien hemm 377 xkora mqatta' li l-piż tan-nuqqas ammonta għal 2.36786 N.T.(Dok. Ċ); illi bħala kumpens għal dan in-nuqqas kollu s-soċjetà assikuratrici *Mediterranean Insurance Brokers Ltd.*, kif kienet obligata, ħallset għan-nom ta' l-*underwriters* lill-istess Direttur tat-Trade s-somma ta' Lm814.64 (Dok. D);

Illi l-*underwriters* li għalihom aġixxiet is-soċjetà *Mediterranean Insurance Brokers* iddelegaw is-soċjetà *Mediterranean Survey Bureau Ltd.*, bħala "recovery agent" (Dok. E); u illi l-konvenuti *nomine* jew min minnhom huma responsabbli għan-nuqqas fuq indikat; talab li l-konvenuti *nomine* jew min minnhom għar-raġunijiet fuq premissi jiġu ddikjarati responsabbli għan-nuqqasijiet fuq indikati u jiġu kkundannati minn dik il-Qorti jhallsu lill-attur *nomine* s-somma ta' Lm814.64, u bl-interessi ta' sitta fil-mija mid-data tal-pagament, in rifiżjoni tal-pagament magħmul mill-

Mediterranean Insurance Brokers Ltd., għan-nom ta' l-*underwriters* bl-ispejjeż kontra l-konvenuti li ġew ingunti għas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur *nomine*;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti James Gollcher u Karl Gollcher għan-nom u in *rappreżentanza tas-Socjetà "O.F." Gollcher & Sons Limited*" u dina bħala aġent tal-Vapur "*LARCH*" li biha eċċepew, preliminarjament li d-Ditta minnhom r-rappreżentanza għandha tiġi lliberata mill-osservanza tal-ġudizzju peress li hija ma għandha ebda rapport ġuridiku kwalsiasi mad-Ditta attriċi *Mediterranean Survey Bureau Limited*;

Fil-mertu u bla preġudizzju għall-premess it-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt, in kwantu diretti kontra l-eċċipjenti, stante li l-konsenja ta' l-ixkejjer tar-ross diretta lid-Dipartiment tat-*Trade* giet kollha debitament skarikata mill-Vapur mingħajr nuqqasijiet u mingħajr ħsara;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Godwin Abela *et nomine* li biha eċċipew li t-talbiet attriċi in kwantu diretti kontra s-socjetà "*The Cargo Handling Co. Limited*" huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż peress illi s-socjetà "*The Cargo Handling Co. Limited* ikkonsenjat il-merkanzija '*de quo*' fl-ammont u fl-istat li hija rċevietha;

Rat is-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ tas-26 ta' Novembru, 1984, li biha laqgħet l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuti "*James Gollcher et nomine*" u għalhekk illiberat lill-

istess mill-osservanza tal-ġudizzju għar-raġunijiet imsemmija fis-sentenza bl-ispejjeż u ddiffieriet il-kawża għat-8 ta' Marzu, 1985, u dan wara li kkunsidrat:

“Minn eżami tan-natura ta' l-eċċezzjonijiet taż-żewġ konvenuti jidher li l-ewwel eċċezzjoni li trid tiġi deċiża minn din il-Qorti hija dik l-ewwel waħda ssollewata mill-konvenuti *nomine et nomine* u ċjoè li d-ditta minnhom rappreżentata għandha tiġi lliberata mill-osservanza tal-ġudizzju billi ma għandhiex ebda rapport ġuridiku mad-ditta attriċi. Għalhekk għal din il-kawża jkun ta' siwi kbir li tiġi eżaminata l-operazzjoni bħala tali li tat lok għal din il-kawża biex minn dan joħroġ preċiż min kien ikkonċernat fl-operazzjoni. L-allegazzjoni ta' l-attur *nomine* hija li d-Dipartiment tat-*Trade* kien importa f'Malta partita ross mal-Vapur *Larch* li l-Aġenti tiegħu huma l-attur *nomine et nomine*. Minn din il-partita ross parti giet ikkonsenjata nieqsa u parti bil-ħsara. Ir-riċevitur assikurat ġie debitament rimborżat kemm tan-nuqqas kif ukoll tal-ħsara”;

“Wieħed għalhekk irid jara mingħand min ġie rimborżat ir-riċevitur. Fiċ-ċitazzjoni hemm allegat fir-raba' paragrafu: “Peress li bħala kumpens għal dan in-nuqqas kollu s-soċjetà assikuratriċi ‘*Mediterranean Insurance Brokers Limited*’ kif kienet obligata ħallset lir-‘riċevitur’ tal-ħsarat u nuqqas imsemmi u dan ħallsitu għan-nom ta' l-*underwriters*”. Fil-paragrafu sussegwenti hemm fiċ-Ċitazzjoni “Peress li l-*underwriters* li għalihom aġixxiet is-Socjetà *Mediterranean Insurance Brokers* iddelegaw lis-soċjetà *Mediterranean Survey Bureau Limited* bħala “*Recovery agent*” tagħhom”;

“Minn dan jidher li kien hemm *underwriters* (Min huma ma jirrizultax) li kienu assikuraw lir-Riċevitur permezz tal-

Mediterranean Insurance Brokers u hemm ukoll l-attriċi *nomine* u ċjoè *l-Mediterranean Survey Bureau Limited* “*recovery agent*”. Dan skond ma jirriżulta miċ-Ċitazzjoni nnifisha. L-attur f’din il-kawża huwa biss “*Edwin Mirabelli*” bħala rappreżentant tas-soċjetà “*Mediterranean Survey Bureau Limited*”, soċjetà li hija għal kollox *estranea għall-operazzjoni* “*de quo*” u li m’għandha ebda relazzjoni ġuridika mal-konvenuti *Gollcher nomine et nomine*”;

“*Fir-raba’* paragrafu tad-Dikjarazzjoni ta’ l-attur *nomine* nsibu: “*Is-Soċjetà Mediterranean Insurance Brokers Limited* li assikurat il-merkanzija fl-interess ta’ l-*underwriters* hallset lill-*Importatur is-somma* ta’ Lm814.64, għan-nom ta’ l-*underwriters* (Dok. D) u s-soċjetà attriċi *Mediterranean Survey Bureau Limited* giet delegata minn dawn l-*underwriters* teżerċita d-drittijiet surrogati. (Dok. E)”. Ċertament il-kontenut ta’ dan il-paragrafu ma jaqbilx kompletament mal-kontenut tar-raba’ paragrafu fiċ-Ċitazzjoni u ċertament ma jsegwix allura li l-attur ikun *Edwin Mirabelli* bħala rappreżentant tas-Soċjetà *Mediterranean Survey Bureau Limited* proprju”;

“*Mill-ebda* dokument esibit ma jirriżulta anqas min huma l-*underwriters*. Jidher ċar li għad li l-azzjoni giet istitwita mill-*Mediterranean Survey Bureau Limited* *proprio* fil-fatt mill-premessi fiċ-Ċitazzjoni u mid-dikjarazzjoni jingħad li l-istess Soċjetà qed taġixxi bħala delegata mill-*underwriters* li lanqas biss jissemma l-isem tagħhom”;

“L-attur fin-nota ta’ l-osservazzjoni tiegħu jissottometti li f’każ ta’ Ċitazzjoni li ma tinftiehemx skond il-ġurisprudenza tagħna l-Qorti għandha tikkonsidra mhux biss il-premessi fiċ-Ċitazzjoni iżda din flimkien mad-dikjarazzjoni biex minnhom

tiddetermina l-veru raġuni tat-talba fil-konfront tal-kontendenti. Ma jidhirx mill-atti tal-kawża li hemm xi talba mill-attur għall-korrezzjoni fiċ-Ċitazzjoni u/jew dikjarazzjoni. F'dan il-każ is-sens taċ-Ċitazzjoni u dikjarazzjoni joħroġ ċar. Is-sens, fl-istess huwa li azzjoni esperita hija waħda surrogatorja u minn eżami taċ-Ċitazzjoni u dikjarazzjoni ma joħroġ li l-attur kif deskritt għandu xi relazzjoni ġuridika mal-konvenuti *nomine et nomine*. Billi għalhekk dak li qed jippretendi li din il-Qorti tagħmel imma kontrarju għall-aħħar parti ta' l-artikolu 175(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u proċedura Ċivili, "basta li ebda tibdil bħal dan ma jkun ibiddel fis-Sustanza l-azzjoni jew l-eċċezzjoni". Għalhekk jidher li l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuti Gollcher *nomine et nomine* għandha tiġi milqugħa;

Rat a fol. 50 in-nota ta' l-appell ta' l-attur *nomine* u a fol. 31 sa 58 il-petizzjoni ta' l-appell tiegħu li permezz tagħha talab li din il-Qorti joghġobha tirrevoka s-sentenza appellata u konsegwentement tiġi miċhuda l-eċċezzjoni tal-konvenuti James Gollcher *et noe*, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra tiegħu;

Rat a fol. 62 ir-risposta ta' l-appellati James Gollcher u Karl Gollcher *nomine* li biha eċċepew li fil-mertu s-sentenza appellata hija ġusta u timmerita konferma għar-raġunijiet indikati fl-istess risposta;

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża u d-dokumenti esibiti;

Semgħet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi l-aggravji ta' l-appellant huwa brevement dawn li ġejjin u ċjoè:

1) Din il-kawża hija bbażata fuq surroga kif il-paragrafu 4 ta' ċiazzjoni u tad-dikjarazzjoni juru u kif jirriżulta mid-Dok. D li hija surroga tad-Dipartiment tal-Kummerċ “*to Mediterranean Insurance Brokers for underwriters concerned and/or Mediterranean Survey Bureau Ltd., as recovery agents as per addendum dated 22nd October, 1981*”;

2) In-natura tal-kawża hija ċara miċ-ċitazzjoni u l-konvenuti jafu preċiż x'inhi l-kwalità ta' l-attur Mirabelli;

3) L-okkju biss mhux ċar għax il-katina ta' surroga u rappreżentanza spjegati fiċ-ċitazzjoni m'hix riflessa fl-okkju però l-Ewwel Qorti kienet żbaljata meta, per implikazzjoni, tat importanza żjeda lill-okkju u lil formalità tat-titolu ta' ċitazzjoni a skapitu ta' l-essenza tagħha. L-inkorrettezza ta' l-okkju però tista' tiġi sanata;

4) Il-liġi tipprova li “*ut magis valeat quam pereat*” iċ-ċitazzjoni tista' tiġi korretta;

5) Jekk ma kienx hemm talba *ad hoc* għall-korrezzjoni xorta waħda l-Qorti setgħet tordna l-korrezzjoni *motu proprio*;

6) Il-korrezzjoni attinenti għall-każ ma kinitx ser tbiddel is-sustanza ta' l-azzjoni jew l-eċċezzjoni;

7) Il-korrezzjoni setgħet saret mingħajr il-ħtieġa li jiżsemmew l-“*underwriters ta' Lloyds*”;

Ikkunsidrat:

Illi skond l-artikolu 174(1)(b) tal-Kap. 12 kull skrittura u għalhekk inkluża ċitazzjoni għandu jkollha fiha *inter alia* l-isem u l-kunjom tal-parti li tidher u tal-parti li kontra tagħha l-iskrittura ssir u, meta hu l-każ, l-isem li fih jidhru l-partijiet (fit-test Inġliż din l-aħħar parti hi tradotta bil-kliem “*and the designation, if any, of the capacity in which the parties appear*”);

Issa ma hemmx dubju u dan jammettuh l-istess attur *nomine* li l-istess soċjetà attriċi qed tippretendi drittijiet kontra d-ditta konvenuta mhux għax kellha relazzjoni ġuridika diretta magħha iżda inforza ta' surroga mid-Dipartiment tal-Kummerċ. Fil-fatt dak li ġara hu li l-merkanzija in kwistjoni kienet ġiet assikurata minn *Mediterranean Insurance Brokers Ltd.*, għal xi *underwriters* ta' *Lloyds* u meta effettivament id-Dipartiment imsemmi ġiet risarċit mid-ditta assikuratrici nġhatat is-surroga Dok. D mill-*Mediterranean Insurance Brokers Limited for Underwriters concered and/or Mediterranean Survey Bureau Limited as the recovery agents*;

Minn dan isegwi li s-soċjetà attriċi ma setgħet qatt tipproċedi kontra l-konvenut *nomine de proprio* imma in vesti ta' *recovery agent* ta' l-*underwriters* u għan-nom ta' l-istess *underwriters* dawn dejjem in forza tas-surroga msemmija;

Issa apparti mill-kwistjoni ta' jekk hemmx bżonn jiġu speċifikati l-ismijiet ta' l-*underwriters* u indipendentement mill-fatt li dwar is-surroga fiċ-ċitazzjoni ma hemm assolutament xejn, jiġi ppreċiżat li a bażi taċ-ċitazzjoni stess, l-attur *nomine* appellat li hu stess ma talabx korrezzjoni ppretenda li din kellha tiġi ordnata *motu proprio* mill-Ewwel Qorti in forza ta' l-artikolu

175 tal-Kap. 12;

Din il-Qorti wara li hasbet fit-tul fuq dan l-appell hi tal-fehma li ma tistax taqbel mas-sottomissjonijiet ta' l-appellant peress li ma jinsabux sorretti la mil-ligi stess u anqas mill-gurisprudenza;

L-artikolu 175 imsemmi jaf l-origini tiegħu għal studju akkurat li sar fis-seklu ta' qabel dan meta kien qed jiġi ppreparat il-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. Fil-fatt il-Kummissjoni *ad hoc* ta' l-1848 fuq l-artikolu relattiv (180) fl-abbozz kienu ssuġġerew li fl-atti ġudizzjarji kellha tiġi pprestata attenzjoni kbira għall-isem tal-partijiet u tal-kapaċità li fiha kienu jidhru u li kull nuqqas kellu jwassal għan-nullità b'dan però li f'ċerti każijiet fejn il-kwistjoni tkun tqajmet "*in limine litis*" il-Qorti kienet awtorizzata tikkoreġi l-iżball;

Sir Andrew Jameson kif jidher mill-*observations on the Proposed Code of Organisation and Civil Procedure for the Island of Malta (London) 1851* kien objetta li l-artikolu ssuġġerit ma kienx jagħti *poteri biżżejjed* ampji lill-Qrati biex jiġu evitati ingustizzji u kien issuġġerixxa li jiġi segwit dak li kien jipprovdi fir-rigward in-*New York Code of Procedure* li kellu skond hu "*provisions that are so evidently in conformity with reasons and justice*";

Fil-fatt l-artikolu 180 gie "*redrafted*" kompletament u għalkemm il-kliem adoperati huma differenti gie jaqbel fis-sustanza mad-disposizzjoni tal-Kodiċi Amerikan imsemmi;

Tul is-snin dan l-artikolu kif oriġinalment ippromulgat u kif sussegwentement emendat serva u gie użat mill-Qrati tagħna

biex jiġu evitati duplicità ta' kawzi u biex jiġi evitat dak il-formalizmu rigoruż li ħafna darbi kien iwassal għal biex jiġi stultifikat il-kunċett ta' ġustizzja. Però ma wasal qatt u ma giet qatt użat mill-Qorti tagħna biex tiġi stultifikata l-istess liġi li testwalment tipprojbixxi kull korrezzjoni li tkun talvolta tbiddel is-sustanza ta' l-azzjoni jew ta' l-eċċezzjoni;

Il-posizzjoni ġuridika giet kristallizzata bl-aktar mod ċar fis-sentenza *in re Paolo Grixti vs Joseph Demicoli Zammit noe* deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ fis-7 ta' Marzu, 1958 (vol. XLII.III.1159) fejn trattandosi ta' talba għall-korrezzjoni taċ-ċitazzjoni dik il-Qorti qalet:

“Divers ikun il-każ – u allura t-tibdil ma jkunx jista' jiġi permess – meta tiġi mitluba l-aġġunta tal-kwalità li fiha wieħed ikun jidher fil-kawża, jew it-tibdil tal-kwalità tiegħu; u dan l-għaliex skond l-artikolu 174(b) tal-Kodiċi Ċitat l-att taċ-ċitazzjoni, kif ukoll kull skrittura, għandu jkun fiha, barra mill-isem u l-kunjom ta' dak li kontra tiegħu tiġi diretta, anke l-isem, jiġifieri l-kwalità denotanti l-interess tiegħu, meta dan ikun il-każ; u allura, meta tiġi ssollewata l-eċċezzjoni l-Qorti ma tistax tippermetti l-korrezzjoni ta' l-att bl-aġġunta jew tibdil tal-kwalità. għaliex dik il-korrezzjoni ggħib tibdil sostanzjali fl-eċċezzjonijiet; u inoltre għaliex, kif esprimiet ruħha l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fis-sentenza li ppronunzjat fil-kawża fl-ismijiet “*Theuma vs Rolando Speranza*” (Kollez. XXIV.I.874), il-poter mogħti lill-Qorti bid-disposizzjoni kkontenuta fl-artikolu 175(1) tal-Kodiċi ċċitat, ma kien qatt intjż biex jeżoneru lill min jirredigi att tal-proċedura mill-obbligu li josserva r-rit u mill-konsegwenzi li jistgħu jidderivaw mill-vjolazzjoni tal-preċetti proċedurali, speċjalment meta dawn il-preċetti jkunu intjżi biex jassiguraw lill-konvenut jew lill-intimat l-indikazzjoni ċara tar-

responsabbiltà ċivili li tkun qiegħda tiġi addebitata lilu u tal-kwalità li fiha jkun ġie msejjaħ biex jirrispondi'';

Fil-każ in diżamina din il-Qorti m'għandhiex dubju illi li kieku kellha tiġi korretta ċ-ċitazzjoni fis-sens li qed jippretendi l-attur *nomine* tkun qed tiġi affetta fis-sustanza tagħha l-eċċezzjoni tal-konvenut *nomine* li ma għandu ebda rapport ġuridiku mad-ditta attriċi billi b'dik il-korrezzjoni għall-persuna li magħha l-kumpanija konvenuta m'għandhiex relazzjonijiet ġuridiċi tkun qiegħda tiġi sostitwita persuna li magħha għandha r-relazzjonijiet - fi ftit kliem tkun qiegħda tiġi mibdula l-persuna ta' l-attur u b'dan il-mod tkun qiegħda tiġi affetta fis-sustanza l-azzjoni intentata wkoll. Il-kwistjoni fil-każ odjern assolutament mhix waħda ta' zball fl-okkju kif jippretendi l-attur *nomine* imma tolqot radikalment il-kwalità li fiha l-attur *nomine* ċċita u li l-konvenut *nomine* jikkontesta a bażi ta' nuqqas ta' relazzjoni ġuridika. Fil-fatt fil-korp taċ-ċitazzjoni għalkemm jissemma li d-ditta attriċi ġiet delegata mill-underwriters bħala *recovery agent* ma jissemma xejn dwar surrogi li evidentement l-attur *nomine* jippretendi li kien hemm. Dan ikompli jsaħħaħ il-konklużjoni ta' din il-Qorti li l-korrezzjoni li qed jippretendi l-attur *nomine* li kellha ssir *motu proprio* mill-Ewwel Qorti hija waħda li fit-termini ta' l-artikolu 175(1) tal-Kap. 12 ma tistax tiġi konċessa għar-raġunijiet li ssemmev. Għalhekk kien il-każ, kif fil-fatt għamlet l-Ewwel Onorabbli Qorti, li tillibera lill-konvenut *nomine* mill-osservanza tal-ġudizzju u dan peress li hu evidenti mill-provi li mad-ditta attriċi l-konvenut *nomine* ma kellu assolutament ebda relazzjoni ġuridika;

Għal dawn il-motivi tiddisponi mill-appell billi tiċċad l-istess u konsegwentement tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjeż kollha ta' din l-istanza jkun a kariku ta' l-attur *nomine*

appellanti. Fl-ahharnett tibghat l-atti lura lill-Ewwel Onorabbli Qorti għall-kontinwazzjoni skond il-liġi.
